

Petr Sokol: Hessel: vzpoura proti realitě

14.července 2011

www.reflex.cz

07.07.2011

Jeho život by vydal na zajímavý film. Díky svému politickému bestselleru se stal idolem mladých vzbouřenců na náměstích od Madridu po Atény. Řeč je o nestorovi francouzské levice STÉPHANU HESSELOVI, který DAL PROGRAM i jméno našťvané MLÁDEŽI NA JIHU EVROPY.

Loni před vánoci malé levicové nakladatelství vydalo jeho politický manifest s názvem Indignez-vous!, což lze do češtiny přeložit slovy, jež by byla něčím mezi našimi kostrbatě znějícími výrazy "vzbuřte se!" a "rozhořčete se!". Útlé knížičky o dvanácti stránkách se již od té doby ve Francii prodaly téměř dva milióny. A následně přišly i překlady do řady dalších jazyků.

ÚCTYHODNÝ ŽIVOT

Paradoxem se jeví, že autorem "bible" levicové mládeže se stal muž, kterému je letos již 93 let. Zní to až neuvěřitelně, ale Stéphane Hessel se skutečně narodil 17 dní před tím, než v roce 1917 v Petrohradě vystřelila Aurora a zahájila komunistický převrat v Rusku. Hessel se narodil do berlínské rodiny německožidovskému otci a protestantské matce. Osudy jeho rodičů, respektive milostný trojúhelník, jehož byly součástí, se staly předlohou filmu režiséra Françoise Truffauta Jules a Jim s Jeanne Moreauovou v roli Hesselovy matky.

Ještě jako sedmiletý kluk Stéphane Hessel odešel s rodiči do Francie, která se stala jeho druhou vlastí. Nesmířil se s německou okupací a emigroval do Velké Británie, kde se připojil ke Svobodné Francii generála de Gaulla.

Jako výsadkář se vrátil do Francie a zapojil se tam do odboje. Byl ale v roce 1944 zajat nacisty a odvečen do koncentračního tábora v Buchenwaldu, kde ho odsoudili k trestu smrti. Jen pomoc spoluvězně, jenž zaměnil jeho identitu s vězněm umírajícím na tyfus, mu umožnila zachránit se před popravou. S koncem války se mu při pochodu smrti podařilo uprchnout a dostat se do již Spojenci obsazené části Německa.

V osvobozené Francii působil v diplomacii a stal se šéfem kanceláře zástupce generálního tajemníka OSN. Právě díky této pozici patřil mezi úzký okruh několika autorů Všeobecné deklarace lidských práv. Později se podílel na dekolonializaci a angažoval se v oblasti lidských práv. Díky publikační činnosti i úctyhodnému životopisu se stal jedním z intelektuálních guruů francouzské levice a měl blízko k socialistům i zeleným.

LEVICOVÁ NOSTALGIE

Hesselův manifest opravdu ovlivnil současné protesty, což dokládá i jméno, kterým se nazývali demonstranti na náměstí Puerta del Sol v Madridu. Ti se pojmenovali Indignados - Rozzlobení či Rozhořčení, v čemž je jasný odkaz na název Hesselova spisu.

Hessel v "rozhořčeném" spise propaguje aktivní, ale nenásilnou vzpouru proti hrozbám, jež podle něho drtí současný svět a ke kterým patří hlavně poškozování životního prostředí, příliv imigrantů a zacházení s nimi a v první řadě finanční kapitalismus. Ideál vidí ve společnosti, kde se znárodní část hospodářství v čele s bankami. Když mluví o pádu škodlivých režimů, vyjmenovává fašismus, komunismus a jedním dechem také americký kapitalismus. Podle Hessela nebyla dosud nikdy "moc peněz" tak výrazná jako nyní a totéž platí o "škodlivé" soutěživosti a orientaci na výkon. Nevěří, že

nejsou peníze na důchody a sociální zabezpečení, když je tolik bohatých lidí a ani v poválečné Evropě nechyběly peníze třeba na bezplatné školství. Hessel si očividně neláme příliš hlavu například s evropskou demografickou realitou.

PROTI MOCI PENĚZ

Lidé, a hlavně mladí by se měli podle levicově orientovaného autora vzbouřit tak, jak to udělala jeho generace v rámci protinacistického odboje, ale nyní jen nenásilnou formou. Výjimku z pravidla nenásilí tvoří snad jen oprávněný boj Palestinců proti "zločinnému" Izraeli.

Spis neobsahuje detailnější analýzu nebo převratné myšlenky, ale jeho úspěch bezpochyby leží ve faktu, že v pravý okamžik vyjádřil pocit vzteku, jenž s finanční krizí ovládl zejména levicovou část společnosti. To, že Hesselův spis kápl do noty obětem krize, potvrzuje i fakt, že byl například přeložen do slovinštiny, když Slovinskem cloumá ekonomická a politická krize, ale na českou verzi manifestu čekáme.

Na druhou stranu ve Francii se Hessel stal modlou levice, a dokonce zaznívají hlasy, že nebýt jeho vysokého věku, byl by ideálním kandidátem Socialistické strany na prezidenta.

Reflex, 27/2011